

Dosarul nr. 2r-481/22
2-21024991-01-2r-11102022

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari – I. Malanciuc
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Malîi, A. Braga, V. Cotorobai

ÎNCHEIERE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând cererea recurentelor Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „de la pronunțarea dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 236 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă și a sintagmei „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva lui Ion Verdeș, Alionei Verdeș, Consiliului local și Primarului satului Cruglic, raionul Criuleni, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate,

constată:

La 17 februarie 2021, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Verdeș, Alionei Verdeș, Consiliului local și Primarului satului Cruglic, raionul Criuleni, solicitând recunoașterea dreptului de proprietate al Nataliei Verdeș, Anei Verdeș și Valentinei Jenerenco (Verdeș) asupra $\frac{1}{5}$ cotă-parte din bunul imobil cu numărul cadastral 3125111.492.01, precum și compensarea din contul pârâților în mod solidar a cheltuielilor pentru asistența juridică în suma de 5 000 de lei.

Prin hotărârea din 23 mai 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, s-a respins acțiunea depusă de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco, ca fiind neîntemeiată (f.d. 169, 186-191).

La 24 iunie 2022, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco au depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, solicitând casarea acesteia și adoptarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea (f.d. 180-182).

Prin încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelul declarat de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva

hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Dubăsari, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, ca fiind depus în afara termenului legal, iar partea apelantă nu solicită repunerea în termen (f.d. 195-197 recto-verso).

La 28 septembrie 2022, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco au depus la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul oficiului poștal, recurs motivat împotriva încheierii din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a încheierii recurate și restituirea cauzei în instanța de apel la etapa depunerii cererii de apelul, cu stabilirea unui nou termen pentru depunerea cererii de apel motivate, ținând cont de faptul că încheierea recurată le împiedică să depună un apel motivat în termen de 30 de zile de la data primirii de la prima instanță a hotărârii integrale.

Totodată, au solicitat sesizarea Curții Constituționale pentru verificarea constituționalității sintagmei „de la pronunțarea dispozitivului hotărârii” prevăzute în art. 236 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă și a sintagmei „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” prevăzută în art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, considerând că acestea sunt constituționale din perspectiva articolelor 23 și 54 în coroborare cu articolele 20 și 119 din Constituție, în măsura în care termenul de depunere a cererii de apel de 30 de zile va începe să curgă de la data pronunțării hotărârii integrale a primei instanțe (f.d. 199).

Studiind cererea cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta urmează a fi respinsă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 12¹ alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Deopotrivă, alineatul (5) al aceluiași articol stipulează că instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Conform § 82 din hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Din conținutul normelor legale precitate rezultă indubitabil că instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă examinează fondul cauzei după ce a primit în procedură cererea cu care a fost sesizată.

Prin prisma art. 12¹ alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs consideră inoportun de a sesiza Curtea Constituțională a Republicii Moldova în vederea supunerii controlului constituționalității sintagmei „de la pronunțarea dispozitivului hotărârii” prevăzute în art. 236 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă și a sintagmei „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” prevăzută în art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, or, specificul procedurii în recurs conform Capitolului IV din Codul administrativ se limitează la verificarea legalității și temeiniciei acțiunilor instanței vis-a-vis de unele aspecte procedurale la judecarea cauzei.

Ba mai mult ca atât, prin Decizia nr. 32 din 29 martie 2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 32g/2018, Curtea Constituțională s-a expus deja asupra constituționalității articolului 236 alin. (5) lit. b) și a textului „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținut de articolul 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă (curgerea termenului de apel de la pronunțarea dispozitivului).

Respectiv, în partea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, ridicate de către Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco există deja o hotărâre anterioară a Curții Constituționale care are ca obiect aceste prevederi contestate.

Acest fapt constituie temei de respingere a cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a sintagmei „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, din motiv că nu sunt respectate prevederile art. 12¹ alin. (2) lit. d) din Codul de procedură civilă.

În partea ridicării excepției de neconstituționalității a sintagmei „de la pronunțarea dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 236 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul observă că norma art. 236 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă se referă la dreptul participanților la proces de a solicita instanței de judecată întocmirea hotărârii integrale și termenul în interiorul căruia pot face uz de acest drept.

La caz, însă, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco își manifestă dezacordul cu încheierea Curții de Apel Chișinău, prin care li s-a restituit cererea de apel din motiv că acestea nu au respectat prevederile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, adică nu au depus apelul în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Prin urmare, Colegiul atestă că sintagma „de la pronunțarea dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 236 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă,

nu urmează a fi aplicate la soluționarea recursului declarat de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău prin care li s-a restituit cererea de apel. Iar, acest fapt constituie temei de respingere a cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate a acestei sintagme, din motiv că nu sunt respectate prevederile art. 12¹ alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă.

Din motivele reliefate supra, instanța de recurs consideră că cererea recurentelor Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „de la pronunțarea dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 236 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă și a sintagmei „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. 12¹ din Codul de procedură civilă și art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se respinge cererea recurentelor Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco cu privire la sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „de la pronunțarea dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 236 alin. (5) lit. a) din Codul de procedură civilă și a sintagmei „de la data pronunțării dispozitivului hotărârii” conținute în articolul 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas

Dosarul nr. 2r-481/22
2-21024991-01-2r-11102022

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari – I. Malanciuc
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Malîi, A. Braga, V. Cotorobai

DECIZIE

21 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva lui Ion Verdeș, Alionei Verdeș, Consiliului local și Primarului satului Cruglic, raionul Criuleni, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate,

împotriva încheierii din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit apelul declarat de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, ca fiind depus în afara termenului legal, iar partea apelantă nu solicită repunerea în termen,

constată:

La 17 februarie 2021, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Verdeș, Alionei Verdeș, Consiliului local și Primarului satului Cruglic, raionul Criuleni, solicitând recunoașterea dreptului de proprietate al Nataliei Verdeș, Anei Verdeș și Valentinei Jenerenco (Verdeș) asupra $\frac{1}{5}$ cotă-parte din bunul imobil cu numărul cadastral 3125111.492.01, precum și compensarea din contul pârâților în mod solidar a cheltuielilor pentru asistența juridică în suma de 5 000 de lei.

Prin hotărârea din 23 mai 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, s-a respins acțiunea depusă de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco, ca fiind neîntemeiată (f.d. 169, 186-191).

La 24 iunie 2022, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco au depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, solicitând casarea acesteia și adoptarea unei hotărâri noi, prin care să fie admisă integral acțiunea (f.d. 180-182).

Prin încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit

apelul declarat de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătorei Criuleni, sediul Dubăsari, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, ca fiind depus în afara termenului legal, iar partea apelantă nu solicită repunerea în termen (f.d. 195-197 recto-verso).

La 28 septembrie 2022, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco au depus la Curtea de Apel Chișinău, prin intermediul oficiului poștal, recurs motivat împotriva încheierii din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a încheierii recurate și restituirea cauzei în instanța de apel la etapa depunerii cererii de apel, cu stabilirea unui nou termen pentru depunerea cererii de apel motivate, ținând cont de faptul că încheierea recurată le împiedică să depună un apel motivat în termen de 30 de zile de la data primirii de la prima instanță a hotărârii integrale.

La 11 octombrie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor pentru notificare copia recursului motivat depus de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva încheierii din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 205).

Deși, conform avizelor de recepție a trimiterilor poștale DS8007552194AS, DS8007552195AS și DS8007552196AS intimații Aliona Verdeș, Ion Verdeș, Consiliul local și Primarul satului Cruglic, raionul Criuleni, au recepționat la 14 octombrie 2022 copia recursului, aceștia nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

Conform articolului 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Încheierea Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 15 septembrie 2022. Potrivit extrasului din poșta electronică cu adresa „lilia.cojocar@justice.md”, încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată reprezentanților recurenților Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco în mod electronic, la 19 septembrie 2022 (f.d. 198).

În atare circumstanțe, Colegiul consideră ca fiind în termen recursul declarat de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco, deoarece cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 28 septembrie 2022.

În corespundere cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, prin prisma argumentelor invocate de recurente și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l respinge, cu menținerea încheierii Curții de Apel Chișinău, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să

respingă recursul și să mențină încheierea.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, la 23 mai 2022, Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari, a pronunțat hotărâre prin care a respins acțiunea depusă de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco (f.d. 169).

Manifestându-și dezacordul cu hotărârea primei instanțe, la 24 iunie 2022, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco au depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel împotriva acesteia, solicitând casarea integrală a hotărârii contestate și emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii (f.d. 180, 182).

Prin încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit apelul declarat de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva hotărârii din 23 mai 2022 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, ca fiind depus în afara termenului legal, iar partea apelantă nu solicită repunerea în termen (f.d. 195-197 recto-verso).

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Colegiul notează că termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia participanții la proces trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În acest sens, dispozițiile art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă prescriu că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Colegiul reiterează că, în condițiile speței, hotărârea primei instanțe a fost pronunțată la 23 mai 2022 (f.d. 168, 169).

Respectiv, prin prisma art. 111 alin. (3) coroborat cu dispozițiile art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură de 30 de zile, instituit de legiuitor pentru valorificarea dreptului de a ataca cu apel hotărârea judecătorească, a început să curgă din ziua imediat următoare datei emiterii și pronunțării hotărârii judecătorești, adică de la 24 mai 2022, iar data limită de depunere a cererii de apel fiind ziua de 22 iunie 2022, ora 24.00, acesta fiind termen de decădere din dreptul procesual.

Astfel, instanța de recurs vădește că, depunând cererea de apel la 24 iunie 2022, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco au omis termenul legal de declarare a apelului, or, acestea trebuiau să dea dovadă de diligență și să depună cererea de apel în interiorul termenului legal, până la 22 iunie 2022, ora 24.00.

La capitolul dat, Colegiul nu poate accepta ca relevante argumentele Nataliei Verdeș, Anei Verdeș și Valentinei Jenerenco, precum că nu au omis termenul de declarare a apelului, deoarece cererea de apel nemotivată a fost depusă la 24 iunie 2022, în termen de 30 de zile prevăzut de lege de la comunicarea dispozitivului

hotărârii judecătorești. Or, art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă prevede imperativ că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dar nu nicidecum nu din data comunicării acestuia.

La fel, Colegiul apreciază ca declarativ și care nu poate fi acceptat argumentul recurentelor, precum că au fost în imposibilitate de a depune cererea de apel în termen de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, deoarece în acest termen nu le-a fost comunicată hotărârea motivată a primei instanțe, iar prin prisma art. 365 alin. (1) din Codul de procedură civilă aveau obligația de a depune o cerere de apel care să cuprindă motivele de fapt și de drept ale apelului. Or, în sensul coroborat al art. 362 alin. (1) și art. 111 din Codul de procedură civilă, termenul de exercitare a căii de atac în ordine de apel începe să curgă din ziua imediat următoare datei calendaristice emiterii și pronunțării hotărârii judecătorești și nicidecum nu depinde de momentul comunicării actului judecătoresc de dispoziție și cu atât mai mult de momentul comunicării hotărârii judecătorești redactate integral (motivate).

Instanța de recurs opinează că, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco, având cunoștința de dispozițiile legale, deoarece prin prisma principiului *nemo censetur ignorare legem* necunoașterea sau cunoașterea greșită a legii nu exonerează persoanele de obligația de a se conforma legii, urmau să facă uz de drepturile lor procedurale cu bună credință și diligență. Acest fapt presupune că recurentele aveau obligația prezumată de a manifesta diligență și să se conformeze prevederilor legale, făcând uz în interiorul termenului legal de dreptul lor de a ataca cu apel hotărârea primei instanțe, în caz contrar intervenind *uno actu* aplicarea, cu titlu de sancțiune procedurală, restituirea apelului ca fiind depus în afara termenului legal, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

Mai mult decât atât, articolul 365 din Codul de procedură civilă stipulează cu titlu de excepție, la alin. (1¹), că elementele cererii de apel prevăzute la alin. (1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

Respectiv, prin efectul art. 365 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco aveau posibilitatea legală de a depune în termen de 30 de zile din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe o cerere de apel care să nu conțină motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, iar după ce le-ar fi fost comunicată hotărârea judecătorească integrală (motivată), erau în drept să completeze apelul cu o cerere suplimentară în care să indice criticile de fapt și de drept față de hotărârea primei instanțe.

La capitolul dat este imperios și faptul că Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco nu au făcut uz de dreptul lor procedural de a solicita repunerea în termenul procedural de declarare a apelului, în conformitate cu art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

În acest sens, Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen de decădere pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de

drept naționale.

La caz, Colegiul învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a apreciat că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. S-a subliniat că aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

În cauza Melnic v. Republica Moldova, Înalta Curte a constatat violarea securității raporturilor juridice (art. 6 § 1 al Convenției) pentru admiterea, într-o cauză cu privire la recuperarea prejudiciilor, a unui recurs depus peste termen, fără a se expune asupra obiecției reclamantului că recursul este tardiv.

În această ordine de idei, corelând circumstanțele faptice constatate și expuse supra, cu normele legale precitate, instanța de recurs ajunge la concluzia că Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco nu au îndeplinit actul procedural în interiorul termenului legal instituit la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă și nu au solicitat, prin prisma art. 362 alin. (3) din Codul de procedură civilă, repunerea în termenul procedural de declarare a apelului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în cauza Ponomaryov vs Ucraina că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt lipsite de substanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 269-270 și art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco.

Se menține încheierea din 15 septembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Natalia Verdeș, Ana Verdeș și Valentina Jenerenco împotriva lui Ion Verdeș,

Alionei Verdeș, Consiliului local și Primarului satului Cruglic, raionul Criuleni, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas